

Z A K O N

O CENTRALNOJ EVIDENCIJI STVARNIH VLASNIKA

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se uspostavljanje, sadržina, osnovi evidentiranja i način vođenja Centralne evidencije stvarnih vlasnika pravnih lica i drugih subjekata registrovanih u Republici Srbiji u skladu sa zakonom (u daljem tekstu: Centralna evidencija), kao i druga pitanja od značaja za evidentiranje stvarnih vlasnika.

Primena zakona

Član 2.

Ovaj zakon primenjuje se na sledeća pravna lica i druge subjekte registrovane u Republici Srbiji u skladu sa zakonom (u daljem tekstu: Registrovani subjekti):

- 1) privredna društva, osim javnih akcionarskih društava;
- 2) zadruge;
- 3) ogranke stranih privrednih društava;
- 4) poslovna udruženja i udruženja, osim političkih stranaka, sindikata, sportskih organizacija i udruženja, crkava i verskih zajednica;
- 5) fondacije i zadužbine;
- 6) ustanove;
- 7) predstavništva stranih privrednih društava, udruženja, fondacija i zadužbina.

Ovaj zakon ne primenjuje se na privredna društva i ustanove u kojima je Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave jedini član, odnosno osnivač.

Značenje pojmova

Član 3.

Pojedini pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) Centralna evidencija je javna, jedinstvena, centralna, elektronska baza podataka o fizičkim licima koja su stvarni vlasnici Registrovanog subjekta;
- 2) evidentiranje je upis, promena ili brisanje podataka koji su ovim zakonom i drugim propisima određeni kao predmet evidentiranja u Centralnoj evidenciji;
- 3) stvarni vlasnik Registrovanog subjekta jeste:
  - (1) fizičko lice, koje je posredno ili neposredno imalac 25% ili više udela, akcija, prava glasa ili drugih prava, na osnovu kojih učestvuje u upravljanju Registrovanim subjektom, odnosno učestvuje u kapitalu Registrovanog subjekta sa 25% ili više udela;
  - (2) fizičko lice koje posredno ili neposredno ima preovlađujući uticaj na vođenje poslova i donošenje odluka;

(3) fizičko lice, koje Registrovanom subjektu posredno obezbedi ili obezbeđuje sredstva i po tom osnovu bitno utiče na donošenje odluka organa upravljanja Registrovanog subjekta prilikom odlučivanja o finansiranju i poslovanju;

(4) fizičko lice koje je osnivač, poverenik, zaštitnik, korisnik ako je određen, kao i lice koje ima dominantan položaj u upravljanju trustom, odnosno u drugom licu stranog prava;

(5) fizičko lice koje je registrovano za zastupanje zadruga, udruženja, fondacija, zadužbina i ustanova, ako ovlašćeno lice za zastupanje nije prijavilo drugo fizičko lice kao stvarnog vlasnika.

Izuzetno, ako nije moguće odrediti fizičko lice iz stava 1. tačka 3) podtač. (1) - (4) ovog člana na način kako je to propisano, stvarni vlasnik Registrovanog subjekta je fizičko lice koje je registrovano za zastupanje, odnosno koje je registrovano kao član organa tog subjekta.

Drugi pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom zakonu, a koji nisu definisani u stavu 1. ovog člana, imaju značenje definisano posebnim zakonima.

Centralna evidencija

Član 4.

Centralnu evidenciju vodi Agencija za privredne registre (u daljem tekstu: Agencija) u elektronskoj formi, preko registratora.

Sadržina Centralne evidencije

Član 5.

Centralna evidencija, u zavisnosti od pravne forme, odnosno oblika organizovanja, sadrži sledeće podatke o Registrovanom subjektu:

- 1) poslovno ime, odnosno naziv;
- 2) adresa sedišta;
- 3) datum upisa, promene ili brisanja podatka;
- 4) matični broj dodeljen od Republičkog zavoda za statistiku;
- 5) poreski identifikacioni broj (PIB);
- 6) status registrovanog subjekta (npr. aktivan, u stečaju, u likvidaciji, u prinudnoj likvidaciji, brisan);
- 7) pravna forma, odnosno oblik organizovanja;
- 8) šifra pretežne delatnosti, odnosno oblast ostvarivanja ciljeva;
- 9) podatak o zastupniku;
- 10) fizičko lice koje je registrovano kao član organa;
- 11) osnovni (registrovani) kapital;
- 12) podatke o članovima, odnosno osnivačima i procentu njihovog udela, odnosno broju i procentu njihovih akcija;
- 13) skraćeno poslovno ime;
- 14) poslovno ime na stranom jeziku;
- 15) skraćeno poslovno ime na stranom jeziku;
- 16) adresu za prijem pošte;
- 17) adresu za prijem elektronske pošte;

- 18) brojeve računa u bankama;
- 19) kontakt podatke, ako su registrovani.

Centralna evidencija sadrži sledeće podatke o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta:

- 1) za domaće fizičko lice - lično ime, jedinstveni matični broj građana i država prebivališta;
- 2) za stranca - lično ime, broj pasoša i država izdavanja i/ili lični broj za stranca i/ili broj lične karte stranca i zemlja izdavanja u skladu sa propisima kojima se uređuju uslovi za ulazak, kretanje i boravak stranaca na teritoriji Republike Srbije, dan, mesec, godina i mesto rođenja, država prebivališta i državljanstvo;
- 3) za izbegla ili prognana lica – lično ime, broj legitimacije, dan, mesec, godina i mesto rođenja i država boravišta;
- 4) osnov za sticanje svojstva stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (1) - (5) i stava 2. ovog zakona.

Pored podataka iz st. 1. i 2. ovog člana Centralna evidencija sadrži i datume o evidentiranju podataka.

Ministar nadležan za poslove privrede bliže propisuje sadržinu Centralne evidencije radi sprovođenja evidentiranja stvarnih vlasnika Registrovanog subjekta.

Osnovi evidentiranja

Član 6.

Osnovi evidentiranja u Centralnu evidenciju su:

- 1) osnivanje Registrovanog subjekta;
- 2) promena vlasničke strukture i članova organa Registrovanog subjekta, kao i druge promene na osnovu kojih se može ceniti ispunjenost uslova za sticanje svojstva stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta iz člana 3. ovog zakona.

Način vođenja Centralne evidencije

Član 7.

Evidentiranje podataka u Centralnu evidenciju vrši:

- 1) registrator, na osnovu preuzetih podataka od nadležnih državnih organa o Registrovanom subjektu iz člana 5. stav 1. ovog zakona;
- 2) lice koje je ovlašćeno za zastupanje u Registrovanom subjektu (u daljem tekstu: ovlašćeno lice), i to podataka iz člana 5. stav 2. ovog zakona.

Registrator je dužan da preuzme podatke najkasnije u roku od dva radna dana od dana nastupanja promene podataka, odnosno od prijema obaveštenja o nastaloj promeni dobijenog od strane nadležnog državnog organa.

Ovlašćeno lice je dužno da evidentira podatke u Centralnoj evidenciji, najkasnije u roku od 15 dana od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 6. ovog zakona.

Agencija je dužna da ovlašćenom licu omogući nesmetan pristup Centralnoj evidenciji radi evidentiranja podataka preko internet strane (portala) Agencije.

Ovlašćeno lice vrši evidentiranje i ispravku evidentiranih podataka uz upotrebu kvalifikovanog sertifikata za elektronski potpis.

Pristup internet strani (portalu) i način njenog korišćenja određuje Agencija.

Izvodi i potvrde iz Centralne evidencije

Član 8.

Na zahtev zainteresovanog lica Agencija, najkasnije u roku od dva radna dana od dana prijema zahteva, izdaje:

- 1) izvod iz Centralne evidencije o podacima o stvarnim vlasnicima Registrovanog subjekta;
- 2) potvrdu iz Centralne evidencije o istorijskim podacima o stvarnim vlasnicima Registrovanog subjekta;
- 3) potvrdu iz Centralne evidencije da je neko fizičko lice upisano ili je bilo upisano kao stvarni vlasnik Registrovanog subjekta.

Zahtev iz stava 1. ovog člana, podnosi se elektronski, preko internet strane (portala) Agencije ili u pisanoj formi na propisanom obrascu, a ako obrazac nije propisan, podnosi se kao podnesak.

Uz zahtev se prilaže i dokaz o uplati naknade za izdavanje izvoda, odnosno potvrde.

Visinu i način plaćanja naknade iz stava 3. ovog člana utvrđuje Agencija, u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravni položaj Agencije.

Objavljivanje i dejstvo evidencije

Član 9.

Istovremeno sa evidentiranjem vrši se i objavljivanje podataka na internet strani (portalu) Agencije.

Podaci o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta proizvode pravno dejstvo prema trećim licima narednog dana od dana objavljivanja tih podataka na internet strani (portalu) Agencije.

Čuvanje podataka

Član 10.

Agencija je dužna da podatke iz Centralne evidencije čuva trajno.

Registrovani subjekt je dužan da ima i čuva odgovarajuće, tačne i ažurne podatke i dokumenta na osnovu kojih se određuje stvarni vlasnik Registrovanog subjekta deset godina od dana evidentiranja podataka o stvarnom vlasniku.

Registrovani subjekt je dužan da na zahtev nadležnog državnog organa i Narodne banke Srbije učini dostupnim i dostavi podatke i dokumenta iz stava 2. ovog člana.

Ministar nadležan za poslove privrede bliže propisuje način i uslove elektronske razmene podataka između Agencije, državnih organa i Narodne banke Srbije, radi sprovođenja evidentiranja stvarnih vlasnika Registrovanog subjekta.

Pravno sredstvo za stvarne vlasnike

Član 11.

Fizičko lice koje je evidentirano kao stvarni vlasnik Registrovanog subjekta može podneti tužbu protiv Registrovanog subjekta nadležnom sudu prema sedištu Registrovanog subjekta radi utvrđivanja da to lice nije stvarni vlasnik.

Sud, po pravnosnažnosti presude kojom je utvrđeno da tužilac nije stvarni vlasnik Registrovanog subjekta, dostavlja presudu Agenciji radi brisanja tog lica iz Centralne evidencije.

Postupak po tužbi iz stava 1. ovog člana je hitan.

Nadzor

Član 12.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za poslove privrede.

Krivično delo

Član 13.

Ko u nameri da prikrije stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta, u Centralnu evidenciju ne upiše podatke o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta, upiše neistinit podatak o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta kao istinit, promeni ili izbriše istinit podatak o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta, kazniće se kaznom zatvora od tri meseca do pet godina.

Prekršaji

Član 14.

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj Registrovani subjekt-pravno lice:

- 1) ako ne izvrši evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta u Centralnoj evidenciji u roku propisanom u članu 7. stav 3. ovog zakona;
- 2) koji nema i ne čuva odgovarajuće, tačne i ažurne podatke i dokumenta na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta (član 10. stav 2).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara.

Prelazne i završne odredbe

Član 15.

Postojeći Registrovani subjekti dužni su da najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona odrede stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta iz člana 3. ovog zakona, kao i da obezbede podatke i dokumenta iz člana 10. stav 2. ovog zakona.

Registrovani subjekt dužan je da na zahtev nadležnog državnog organa i Narodne banke Srbije učini dostupnim i dostavi podatke i dokumenta iz stava 1. ovog člana.

Član 16.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 17.

Agencija će uspostaviti Centralnu evidenciju, najkasnije do 31. decembra 2018. godine.

Ovlašćeno lice dužno je da najkasnije do 31. januara 2019. godine evidentira podatke iz člana 5. stav 2. ovog zakona za Registrovanog subjekta osnovanog do 31. decembra 2018. godine.

Stupanje na snagu

Član 18.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja zakona u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona je odredba člana 97. stav 1. tačka 17) Ustava Republike Srbije po kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu sa Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Države članice EU su bile u obavezi da do 26. juna 2017. godine usklade svoje zakonodavstvo sa odredbama Direktive (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma i u tom cilju da preduzmu određene aktivnosti radi pronalaženja odgovarajućeg rešenja koje će omogućiti usklađivanje njihovog zakonodavstva sa obavezama koje proizilaze iz ove direktive.

Članom 30. navedene Direktive se predviđa obaveza država članica da osiguraju da poslovni i drugi pravni subjekti koji se registruju na njihovoj teritoriji pribave i čuvaju odgovarajuće, tačne i ažurne informacije o njihovim stvarnim vlasnicima i udelima koje poseduju. Od navedenih privrednih subjekata se zahteva da, osim informacija o svojim pravnim vlasnicima, pruže obveznicima informacije i o stvarnim vlasnicima. Informacije o stvarnim vlasnicima se čuvaju u svakoj državi članici u privrednom registru, registru privrednih društava ili javnom registru u skladu sa članom 16. Direktive (EU) 2017/1132. Podaci koji su sadržani u navedenom registru moraju biti odgovarajući, tačni i ažurni.

Informacije o stvarnim vlasnicima moraju biti dostupne: nadležnim organima i finansijsko obaveštajnim službama bez ikakvog ograničenja i bez upozorenja pravnog lica; obveznicima (banke, finansijske institucije, fizička i pravna lica u obavljanju njihovih profesionalnih delatnosti - advokati, javni beležnici, revizori, knjigovođe i dr) u okviru dubinske analize; svim osobama ili organizacijama koji mogu dokazati pravni interes.

Osobama i organizacijama koje mogu dokazati pravni interes mora se omogućiti pristup informacijama o stvarnim vlasnicima koje obuhvataju najmanje podatke o imenu, mesecu i godini rođenja, nacionalnosti, zemlji boravišta stvarnog vlasnika i procentu njegovog vlasničkog udela.

Takođe, prema Međunarodnim standardima u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje – Preporuke FATF, (*Financial Action Task Force*) u Preporuci broj 24 propisano je da nadležni organi treba da imaju mogućnost da pribave odgovarajuće, tačne i aktuelne informacije o stvarnom vlasništvu i kontroli nad preduzećima i drugim pravnim licima, koja su osnovana u državi ili da blagovremeno imaju pristup takvim informacijama. Preporuka FATF kaže da sva društva koja su osnovana u nekoj državi treba da budu registrovana u registru društva, gde se pod registrom društva označava registar svih društava koja su osnovana u nekoj državi ili su dobila dozvolu za rad u toj državi i taj registar obično čuva nadležni organ. Minimalne osnovne informacije koje treba da budu evidentirane u registru društva su: naziv društva, potvrda o registraciji, pravni oblik i status, adresa registrovanog sedišta, osnovna osnivačka akta, spisak direktora, registar akcionara ili članova društva u kome su navedeni akcionari i članovi, kao i broj akcija koje poseduje svaki akcionar i kategoriju akcija, odnosno udela članova društva.

Usklađenost sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma sa FATF preporukama bila je predmet evaluacije od strane Komiteta Manival Saveta Evrope. Komitet Manival Saveta Evrope je u svom Izveštaju o petom krugu

evaluacije iz aprila 2016. godine i Prvom izveštaju o pojačanom praćenju od 20. septembra 2017. godine, između ostalog, naveo da je u Republici Srbiji potrebno uvesti sistem za registraciju stvarnih vlasnika pravnih lica, kao i odgovarajuće kazne za nepostupanje u skladu sa propisima i davanje neistinitih podataka. Republici Srbiji je ostavljen rok do juna 2018. da ispuni preporuke na nivou tehničke usklađenosti, a jedna od najznačajnijih preporuka odnosi se na postupak registracije stvarnog vlasnika.

Dana 15. novembra 2017. godine Vlada je donela Zaključak o usvajanju Akcionog plana za sprovođenje Preporuka Komiteta Manival. Jedna od aktivnosti predviđena Akcionim planom jeste i formiranje Registra stvarnih vlasnika, koji se ovim zakonom formira kao Centralna evidencija stvarnih vlasnika.

Imajući u vidu izneto, smatramo da je potrebno doneti posebni zakon kojim bi se uredilo pitanje stvarnih vlasnika i evidencije stvarnih vlasnika pravnih lica i drugih subjekata (udruženja, fondacija, zadužbina i dr), i kojim bi se na celovit i sveobuhvatan način uredilo ovo pitanje.

Osnovni cilj donošenja ovog zakona sastoji se u unapređenju postojećeg sistema otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i usaglašavanju domaćeg zakonodavstva sa svim međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Sistem za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma Republike Srbije je procenjen kao nedelotvoran i nedovoljno usklađen sa međunarodnim preporukama, zbog čega je Republika Srbija ušla u pojačan nadzor od strane Komiteta Manival.

Prema procedurama Komiteta Manival, Republika Srbija je imala rok do septembra 2017. da pokaže da je postigla značajan napredak na ispunjavanju nedostataka konstatovanih u izveštaju (nedostaci na nivou tehničke usklađenosti i na nivou delotvornosti). S obzirom da Republika Srbija nije pokazala zadovoljavajući napredak, što je Komitet Manival potvrdio i u svom Prvom izveštaju o pojačanom praćenju usvojenom na zasedanju Komiteta u septembru 2017. godine. Republici Srbiji je ostavljen rok do juna 2018. da ispuni sve preporuke na nivou tehničke usklađenosti i da pokaže značajan napredak u delu delotvornosti.

Kako je Republika Srbija nedavno otvorila poglavlja u pregovorima za pristupanje Evropskoj uniji, neophodno je nacionalno zakonodavstvo ubrzano usaglasiti sa evropskim standardima.

Međunarodni standardi, koji su navedeni u razlozima za donošenje ovog zakona i sa kojima se zakon usaglašava, kao i uporednopravna praksa ukazuju na potrebu da ova materija bude regulisana zakonom.

Oblast evidentiranja i vođenja evidencije o stvarnom vlasniku je u tesnoj vezi sa funkcionisanjem i efikasnošću sistema koji je od strane komiteta Manival ocenjen prilično lošim ocenama. Donošenjem ovog zakona država će pokazati političku spremnost da se menja sistem koji pokazuje ozbiljne nedostatke i izlaže finansijski sistem riziku od zloupotreba. Na osnovu političke volje i priznavanja ozbiljnosti problema, donošenje ovog zakona doprineće efikasnijem funkcionisanju i ostvarivanju zadatih ciljeva na planu borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona definiše se predmet zakona, odnosno utvrđuju se aktivnosti u cilju uspostavljanja i vođenja Centralne evidencije.

Članom 2. stav 1. određuju se subjekti na koje se zakon primenjuje, dok se stavom 2. istog člana propisuje na koga se zakon ne primenjuje.

Članom 3. definiše se pojam Centralne evidencije stvarnog vlasnika, pojam evidentiranja i stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta.

Član 4. Propisuje da je za vođenje Centralne evidencije nadležna Agencija za privredne registre.

Član 5. stav 1. propisuje koje podatke o Registrovanom subjektu mora sadržati Centralna evidencija.

Član 5. stav 2. propisuje obaveznu sadržinu Centralne evidencije u odnosu na stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta.

Članom 5. stav 3. utvrđeno je da ministar nadležan za poslove privrede bliže propisuje sadržinu Centralne evidencije.

Članom 6. propisano je da su osnovi upisa u Centralnu evidenciju osnivanje Registrovanog subjekta i promena vlasničke strukture i članova organa Registrovanog subjekta, kao i odgovarajuće promene na osnovu kojih se može ceniti ispunjenost uslova za sticanje svojstva stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta.

Član 7. stav 1. utvrđuje ko vrši evidentiranje podataka u Centralnu evidenciju i koji podaci se evidentiraju.

Članom 7. stav 2. propisan je rok u kome je regulator dužan da preuzme odgovarajuće podatke u slučaju kada dođe do promene podataka.

Član 7. stav 3. propisuje rok u kome je ovlašćeno lice dužno da evidentira podatke u Centralnoj evidenciji u slučaju nastupanja odgovarajućeg osnova upisa.

Član 7. stav 4. propisuje obavezu Agencije za privredne registre da ovlašćenom licu na odgovarajući način omogući nesmetan pristup Centralnoj evidenciji radi evidentiranja podataka.

Član 7. stav 5. propisuje da ovlašćeno lice vrši evidentiranje podataka uz upotrebu kvalifikovanog elektronskog potpisa.

Članom 7. stav 6. utvrđeno je da pristup internet strani (portalu) i način njenog korišćenja propisuje Agencija za privredne registre.

Član 8. stav 1. utvrđuje da Agencija, na zahtev lica, u propisanom roku od dana prijema zahteva, izdaje odgovarajući izvod i potvrde iz Centralne evidencije.

Članom 8. stav 2. propisan je način, odnosno forma u kojoj se podnosi zahtev za izdavanje izvoda, odnosno potvrde.

Članom 8. st. 3. i 4. propisano je da se uz zahtev prilaže i dokaz o uplati naknade za izdavanje izvoda, odnosno potvrde, kao i utvrđivanje visine i načina plaćanja iste.

Članom 9. stav 1. propisano je da se objavljivanje važećih podataka vrši istovremeno sa upisom ili promenom podataka, dok je stavom 2. istog člana propisano da podaci o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta proizvode pravno dejstvo prema trećim licima narednog dana od dana objavljivanja podataka.

Član 10. stav 1. propisuje rok u kome je Agencija za privredne registre dužna da čuva podatke iz Centralne evidencije.

Član 10. st. 2. i 3. propisuje obaveze Registrovanog subjekta u vezi čuvanja dokumenata o stvarnim vlasnicima.

Član 10. stav 4. određuje da ministar nadležan za poslove privrede bliže propisuje način i uslove elektronske razmene podataka Agencije za privredne registre, drugih državnih organa i Narodne banke Srbije.

Član 11. propisuje uslove i postupak po tužbi u slučaju kada lice koje je registrovano kao stvarni vlasnik Registrovanog subjekta tvrdi da nije stvarni vlasnik.

Član 12. propisuje nadležnost organa za vršenje nadzora nad sprovođenjem ovog zakona.

Član 13. propisuje biće krivičnog dela i zaprećenu kaznu.

Član 14. propisuje prekršaje i zaprećenu kaznu.

Čl. 15-17. propisuju prelazne i završne odredbe, između ostalog, rok u kome će se doneti podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona, kao i rok u kome će Agencija za privredne registre uspostaviti Centralnu evidenciju.

Članom 18. predviđeno je stupanje na snagu zakona osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Ne predviđa se obrazovanje novih organa već korišćenje postojećih resursa kod nadležnih državnih organa za primenu ovog zakona. Za primenu ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije, već će sredstva obezbediti Agencija za privredne registre.

Donošenjem ovog zakona nije predviđeno zapošljavanje dodatne radne snage u državnim organima.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se donošenje ovog zakona po hitnom postupku saglasno članu 167. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS”, broj 20/12 - prečišćen tekst), imajući u vidu da je neophodno da se u najkraćem roku izvrše sve pripreme za značajan napredak u sistemu za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, što je i razlog donošenja novog Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, koji se primenjuje od 1. aprila 2018. godine.

Naime, Republika Srbija je u periodu decembar 2014 – april 2016. godine bila predmet petog kruga evaluacije u pogledu radnji i mera koje preduzima u cilju borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma, a koju vrši Komitet Manival Saveta Evrope. Evaluacija je usmerena na sagledavanje tehničke usklađenosti sa međunarodnim standardima za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (FATF standardi revidirani 2012. godine), ali i procenu delotvornosti celokupnog sistema. Na plenarnom zasedanju Komiteta Manival, održanom u aprilu 2016. godine u Strazburu, usvojen je Izveštaj o evaluaciji Republike Srbije.

Na osnovu objavljenih ocena u Izveštaju komiteta Manival Republika Srbija ulazi u pojačani nadzor od strane ovog komiteta.

Zbog navedenog je neophodno u najkraćem roku doneti zakon o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika.

VI. ANALIZA EFEKATA

Problemi koje zakon treba da reši

Države članice EU su bile u obavezi da do 26. juna 2017. godine usklade svoje zakonodavstvo sa odredbama Direktive (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma i u tom cilju da preduzmu određene aktivnosti radi pronalaženja odgovarajućeg rešenja koje će omogućiti usklađivanje njihovog zakonodavstva sa obavezama koje proizilaze iz ove direktive.

Članom 30. navedene Direktive se predviđa obaveza država članica da osiguraju da poslovni i drugi pravni subjekti koji se registruju na njihovoj teritoriji pribave i čuvaju odgovarajuće, tačne i ažurne informacije o njihovim stvarnim vlasnicima i udelima koje poseduju. Od navedenih privrednih subjekata se zahteva da, osim informacija o svojim pravnim vlasnicima, pruže obveznicima informacije i o stvarnim vlasnicima. Informacije o stvarnim vlasnicima se čuvaju u svakoj državi članici u privrednom registru, registru privrednih društava u skladu sa članom 3. Direktive 2009/101/EZ ili javnom registru. Podaci koji su sadržani u navedenom registru moraju biti odgovarajući, tačni i ažurni.

Informacije o stvarnim vlasnicima moraju biti dostupne nadležnim organima i finansijsko obaveštajnim službama bez ikakvog ograničenja i bez upozorenja pravnog lica, obveznicima (banke, finansijske institucije, fizička i pravna lica u obavljanju njihovih profesionalnih delatnosti - advokati, javni beležnici, revizori, knjigovođe i dr.) u okviru dubinske analize, svim osobama ili organizacijama koji mogu dokazati pravni interes.

Osobama i organizacijama koje mogu dokazati pravni interes mora se omogućiti pristup informacijama o stvarnim vlasnicima koje obuhvataju najmanje podatke o imenu, mesecu i godini rođenja, nacionalnosti, zemlji boravišta stvarnog vlasnika i procentu njegovog vlasničkog udela.

Takođe, prema Međunarodnim standardima u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje – Preporuke FATF, (*Financial Action Task Force*) u Preporuci broj 24 propisano je da nadležni organi treba da imaju mogućnost da pribave odgovarajuće, tačne i aktuelne informacije o stvarnom vlasništvu i kontroli nad preduzećima i drugim pravnim licima, koja su osnovana u državi ili da blagovremeno imaju pristup takvim informacijama. Preporuka FATF kaže da sva društva koja su osnovana u nekoj državi treba da budu registrovana u registru društva, gde se pod registrom društva označava registar svih društava koja su osnovana u nekoj državi ili su dobila dozvolu za rad u toj državi i taj registar obično čuva nadležni organ. Minimalne osnovne informacije koje treba da budu evidentirane u registru društva su: naziv društva, potvrda o registraciji, pravni oblik i status, adresa registrovanog sedišta, osnovna osnivačka akta, spisak direktora, registar akcionara ili članova društva u kome su navedeni akcionari i članovi, kao i broj akcija koje poseduje svaki akcionar i kategoriju akcija, odnosno udela članova društva.

Usklađenost sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma sa FATF preporukama bila je predmet evaluacije od strane Komiteta Manival Saveta Evrope. Komitet Manival Saveta Evrope je u svom Izveštaju o petom krugu evaluacije iz aprila 2016. godine i Prvom izveštaju o pojačanom praćenju od 20. septembra 2017. godine, između ostalog, naveo da je u Republici Srbiji potrebno uvesti sistem za registraciju stvarnih vlasnika pravnih lica, kao i odgovarajuće kazne za nepostupanje u skladu sa propisima i davanje neistinitih podataka. Republici Srbiji je ostavljen rok do juna 2018. godine da ispuni preporuke na nivou tehničke usklađenosti, a jedna od najznačajnijih preporuka odnosi se na postupak registracije stvarnog vlasnika.

Uprava za sprečavanje pranja novca, u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, obavlja finansijsko-informacione poslove, odnosno prikuplja, obrađuje, analizira i prosleđuje nadležnim organima informacije, podatke i dokumentaciju i vrši druge poslove koji se odnose na sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma. U procesu prikupljanja podataka od obveznika jedan od važnih elemenata jeste i pribavljanje informacija o stvarnom vlasništvu pravnih lica i drugih subjekata koji učestvuju u novčanim transakcijama. Podaci o stvarnom vlasništvu predstavljaju jedan od osnova od koga se polazi i na kome se zasniva analiza transakcija i drugih okolnosti u vezi sa konkretnim slučajem. Postojeći mehanizam razmene podataka sa obveznicima, koji je u skladu sa važećim propisima, pokazao se u praksi nedovoljno efikasnim, pre svega u smislu brzine pribavljanja podataka i verodostojnosti istih. Naime, Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma propisan je rok od osam dana za dostavljanje podataka o stvarnim vlasnicima, dok će se uspostavljanjem Centralne evidencije ovi podaci biti dostupni istog momenta kada se za njima ukaže potreba.

Imajući u vidu izneto, smatramo da je potrebno doneti posebni zakon kojim bi se uredilo pitanje Centralne evidencije stvarnih vlasnika pravnih lica i drugih drugih subjekata (udruženja, fondacija, zadužbina i dr), i kojim bi se na celovit i sveobuhvatan način uredilo ovo pitanje.

Ciljevi koji će se donošenjem zakona postići

Osnovni cilj donošenja ovog zakona je uvođenje jedinstvene baze podataka o stvarnim vlasnicima pravnih lica i drugih subjekata koji su registrovani u odgovarajućim registrima u Republici Srbiji, radi unapređenja postojećeg sistema otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Postojeći mehanizam razmene podataka sa obveznicima, koji je u skladu sa važećim propisima, pokazao se u praksi nedovoljno efikasnim, pre svega u smislu brzine pribavljanja podataka i verodostojnosti istih. Međunarodni standardi u ovoj oblasti akcenat, između ostalog, stavljaju upravo na kratak vremenski interval u kome se može doći do podataka o stvarnom vlasništvu i u tom smislu predviđaju postojanje odgovarajućeg registra u kome bi se objedinjeno vodili podaci i kome bi se moglo pristupiti u realnom vremenu, odnosno trenutno, što će se donošenjem ovog zakona u celosti ispuniti.

Cilj donošenja ovog zakona je i usaglašavanje domaćeg zakonodavstva sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Prema procedurama Komiteta Manival, Republika Srbija je imala rok do septembra 2017. godine da dokaže da je postigla značajan napredak na ispunjavanju nedostataka konstatovanih u izveštaju (nedostaci na nivou tehničke usklađenosti i na nivou delotvornosti). S obzirom na to da nije pokazala zadovoljavajući napredak, što je Komitet Manival potvrdio i u svom Prvom izveštaju o pojačanom praćenju usvojenom na zasedanju Komiteta u septembru 2017. godine. Republici Srbiji je ostavljen rok do septembra 2018. godine da ispuni sve preporuke na nivou tehničke usklađenosti i da pokaže značajan napredak u delu delotvornosti.

Kako je Republika Srbija nedavno otvorila poglavlja u pregovorima za pristupanje Evropskoj uniji, neophodno je nacionalno zakonodavstvo ubrzano usaglasiti sa evropskim propisima.

Razmatrane mogućnosti da se problem reši bez donošenja zakona

Međunarodni standardi, koji su navedeni u razlozima za donošenje ovog zakona i sa kojima se zakon usaglašava, kao i uporedna pravna praksa ukazuju na potrebu da ova materija bude regulisana zakonom, a ne nekim drugim aktom. Pored toga, s obzirom da se ovim zakonom propisuju obaveze licima na koje se ovaj zakon odnosi, iste nije moguće propisati podzakonskim aktom, već samo zakonom.

Zašto je donošenje zakona najbolji način za rešavanje problema

Oblast registracije i vođenja evidencije o stvarnom vlasništvu je u tesnoj vezi sa funkcionisanjem i efikasnošću sistema koji je od strane komiteta Manival ocenjen prilično lošim ocenama. Donošenjem ovog zakona država će obezbediti veći stepen pravne sigurnosti u ovoj oblasti i pokazati političku spremnost da se menja sistem koji pokazuje ozbiljne nedostatke i finansijski sistem izlaže riziku od zloupotreba. Na osnovu političke volje i priznavanja ozbiljnosti problema, donošenje ovog zakona doprineće efikasnijem funkcionisanju i ostvarivanju zadatah ciljeva na planu borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma.

Na koga će i kako najverovatnije uticati rešenja u zakonu

Ovaj zakon će obveznicima olakšati preduzimanje radnji i mera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma, pre, u toku i nakon vršenja transakcije ili uspostavljanja poslovnog odnosa, kao i izradu i redovno ažuriranje rizika u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca.

Ovim zakonom propisuju se mere kojima će biti obuhvaćeni sledeći subjekti registrovani u Republici Srbiji (tzv. registrovani subjekti):

- 1) privredna društva, osim javnih akcionarskih društava;
- 2) zadruge;
- 3) ogranke stranih privrednih društava;
- 4) poslovna udruženja i udruženja, osim političkih stranaka, sindikata, sportskih organizacija i udruženja, crkava i verskih zajednica;
- 5) fondacije i zadužbine;
- 6) ustanove;
- 7) predstavništva stranih privrednih društava, udruženja, fondacija i zadužbina.

Ovaj zakon će obezbediti efikasniji rad i delovanje nadležnih državnih organa i drugih organa u vršenju javnih ovlašćenja u obavljanju poslova nadzora nad primenom Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma, od strane obveznika i drugih organa koji su definisani tim zakonom (Uprava za sprečavanje pranja novca, Narodna banka Srbije, Komisija za hartije od vrednosti, državni organ nadležan za inspekcijski nadzor u oblasti deviznih i menjačkih poslova i igara na sreću, ministarstvo nadležno za inspekcijski nadzor u oblasti trgovine, Advokatska komora Srbije, ministarstvo nadležno za poslove poštanskog saobraćaja, Javnobeležnička komora, ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, javna tužilaštva, sudovi i dr.).

Isti ćemo, da će se ovim zakonom postići i viši nivo pouzdanosti u evidentirane podatke o stvarnim vlasnicima, s obzirom da isti predviđa kaznene mere za unošenje neistinitih podataka.

Pored toga propisano je da će Centralnu evidenciju stvarnog vlasništva voditi Agencija za privredne registre, koja će preko registratora izvršiti evidentiranje podataka o registrovanim subjektima iz registara koje vodi Agencija za privredne registre, odnosno registara ustanova koje vode privredni sudovi.

Ovim zakonom se propisuju obaveze za registratora i lice koje je ovlašćeno za zastupanje u registrovanom subjektu, u smislu preuzimanja, odnosno upisa odgovarajućih podataka u Centralnu evidenciju.

Ne predviđa se obrazovanje novih organa već korišćenje postojećih resursa kod nadležnih državnih organa za primenu ovog zakona.

Troškovi koje će primena zakona izazvati građanima i privredi, a naročito malim i srednjim preduzećima

Imajući u vidu da registrovani subjekti, prilikom otvaranja tekućih računa kod poslovnih banaka dostavljaju podatke o stvarnom vlasniku, ukazujemo da registrovani

subjekti neće imati dodatne administrativne troškove za prikupljanje dokumentacije o stvarnim vlasnicima s obzirom istu već poseduju. Takođe, u vezi sa administrativnim troškovima vremena potrebnog za unos podataka u Centralnu evidenciju ističemo da se u istu unose samo osnovni podaci o stvarnom vlasniku (npr. lično ime, jedinstveni matični broj građana i država prebivališta) te će troškovi vremena potrebnog za unos podataka biti zanemarljivi.

Prema podacima Agencije za privredne registre iz marta 2018. godine obavezu upisa će imati oko 172.000 registrovanih subjekata.

Donošenjem ovog zakona privreda i građani, a posebno mala i srednja preduzeća neće biti izloženi dodatnom trošku kod evidentiranja podataka s obzirom da je ono besplatno, a Ministarstvo unutrašnjih poslova besplatno izdaje sertifikat za kvalifikovani elektronski potpis.

Pored toga, zakonom je propisano da su podaci iz Centralne evidencije javno dostupni svim licima bez dokazivanja pravnog interesa.

Da li pozitivne posledice donošenja zakona opravdavaju troškove

Koristi od donošenja ovog zakona značajno prevazilaze napred navedene minimalne troškove koje će primena ovog zakona izazvati građanima i privredi. Naime, ovaj zakon će obveznicima olakšati preduzimanje radnji i mera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma, pre, u toku i nakon vršenja transakcije ili uspostavljanja poslovnog odnosa, kao i izradu i redovno ažuriranje rizika u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca.

Ovaj zakon će obezbediti i efikasniji rad i delovanje nadležnih državnih organa i drugih organa u vršenju javnih ovlašćenja u obavljanju poslova nadzora nad primenom Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma, od strane obveznika i drugih organa koji su definisani tim zakonom (Uprava za sprečavanje pranja novca, Narodna banka Srbije, Komisija za hartije od vrednosti, državni organ nadležan za inspekcijski nadzor u oblasti deviznih i menjačkih poslova i igara na sreću, ministarstvo nadležno za inspekcijski nadzor u oblasti trgovine, Advokatska komora Srbije, ministarstvo nadležno za poslove poštanskog saobraćaja, Javnobeležnička komora, ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, javna tužilaštva, sudovi i dr.)

Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija

Ovaj zakon neće neposredno uticati na stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju, već će doprineti povećanju opšte pravne sigurnosti u državi.

Da li su zainteresovane strane imale priliku da se izjasne

Nacrt ovog zakona izradila je radna grupa sačinjena od predstavnika Ministarstva finansija, Uprave za sprečavanja pranja novca, Ministarstva privrede, Agencije za privredne registre Ministarstva pravde i Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Narodne banke Srbije. S obzirom da se zakon donosi po hitnom postupku, a radi ispunjavanja obaveza Republike Srbije da do juna meseca 2018. godine usvoji preporuka FATF i Komiteta Manivala, drugi subjekti nisu učestvovali u donošenju ovog zakona.

Mere koje će se tokom primene zakona preduzeti kako bi se postiglo ono što se zakonom predviđa

Ove mere predviđaju izradu podzakonskog akta u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu zakona, kao i uspostavljanje Centralne evidencije stvarnih vlasnika u okviru Agencije za privredne registre. Agencija za privredne registre će preko registratora preuzeti elektronskim putem odgovarajuće registrovane podatke o registrovanim subjektima od nadležnih državnih organa, privrednih sudova, Narodne banke Srbije i Republičkog zavoda za statistiku.

Takođe, preduzeće se i čitav niz mera i aktivnosti koje se odnose na upoznavanju budućih korisnika Centralne evidencije i javnosti o značaju ove evidencije, kao i o pravima i obavezama svih lica na koje se ovaj zakon odnosi.

OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa - Vlada
Obrađivač - Ministarstvo privrede

2. Naziv propisa

Predlog zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika
Draft Law on the Centralised records of beneficial owners

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

- a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,
/
- b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,
/
- v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
/
- g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
/
- d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Nije ustanovljena veza sa NPAA, odnosno NPAA ne uređuje oblast stvarnog vlasništva.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima:
/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
Direktiva (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma, o izmenama Uredbe (EU) broj 648/2012 Evropskog parlamenta i Saveta i o prestanku važenja Direktive 2005/60/EZ Evropskog parlamenta i Saveta i Direktive Komisije 2006/70/EZ.

Potpuno usklađen.

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,
/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost, treba navesti razloge
/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Do kraja 2018. godine.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr.

Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati jer se ovim zakonom ne prenose odredbe sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši sprovođenje zahteva o uspostavljanju centralne evidencije stvarnih vlasnika a koji proizilazi iz odredbe (sekundarnog izvora prava) Direktiva (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta. Osim toga, tabela usklađenosti sa Direktivom (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta dostavljena je uz Predlog zakona o sprečavanja pranja novca i finansiranju terorizma koji je usvojen 14. decembra 2017. godine.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Ne

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Da

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

Ne